

Státní okresní archiv je článkem Zemského archivu v Opavě. Tento archiv byl zřízen v roce 1948. Vznikl z podnětu tehdy Zemského archivu v Brně (dnes Moravský zemský archiv).

Zakládajícím archivářem byl **Doc. František Spurný**. Narodil se v roce 1927 v Prostějově. Vystudoval archivnictví na Masarykově universitě v Brně. Spurný se věnoval církevním dějinám. Podílel se (spolu se Zemkem) na vydání publikace zabývající se lichtenštejnskou problematikou. Známa je i spolupráce s historikem Janem Bistřickým. V roce 1989 odchází do penze. Nutno však podotknout, že byl aktivní i po revoluci. V devadesátých letech získal docenturu na Opavské univerzitě ve Slezsku. Spurný založil regionální pobočku Moravsko-slezské křesťanské akademie v Šumperku.

Další významnou osobností, kterou je třeba neopomenout je **PhDr. Hana Jarmarová**. Paní doktorka se narodila v roce 1953 v Ostravě. Vystudovala archivnictví na MU v Brně. V osmdesátých letech získala doktorát. Roku 1973 nastoupila do šumperského archivu. V roce 1992 se stala jeho ředitelkou. Během svojí působnosti se zabývala mj. pořádáním archivních fondů. Publikovala v regionálním tisku.

Archiv původně sídlil ve dvou místnostech šumperského zámku. V roce 1954 se stal tento archiv součástí archivní sítě. Tehdejším správcem archivu byl jmenován gymnazijní profesor **Jan Dvořák**, jenž funkci archiváře vykonával souběžně se svým druhým zaměstnáním. Na plný úvazek byl přijat až v roce 1957.

Vlastní budovu získal archiv v roce 1958, ta sídlila na ulici Kladská. Zde byl archiv až do roku 1987.

V roce 1960 se působnost Okresního archivu v Šumperku rozšířila také na bývalé okresy **Zábřeh a Jeseník**, zrušené okresní archivy se staly jeho pobočkami.

Bohužel archivní budovy neměly lehký osud. Jak budovy archivu stárly, začaly se stávat různě nehody. V roce 1977 se zřítily stropy v depozitáři na zábřežském zámku, v roce 1980 byl poškozen hubkou dřevomorkou depozitář v Javorníku. Oba depoty musely být přestěhovány do náhradních prostor. V roce 1984 kvůli špatnému fyzickému stavu byla uzavřena i hlavní budova tohoto archivu – na Kladské ulici v Šumperku.

Začala se pro archiv stavět nová budova a v roce 1986 byla budova předána k užívání. Bohužel archiváři bojovali s prostorem pro uložení archiválií – prostor zkrátka nebyl pro všechny archiválie dostačující. Tato situace se řešila tak, že se část fondu nechala ve spisovně okresního národního výboru, část se uložila do prostor bývalých šumperských kasáren. V roce 1990 se opět zpřístupnila studovna archivu, která měla pouhá dvě místa.

Po pádu bývalého režimu byl archiv v očekávání přílivu dalších písemností.

V letech 1994-95 proběhly přípravy a výběr zhotovitele nové projektové dokumentace i nového generálního dodavatele pro přestavbu a dostavbu tohoto archivu. Stavba byla započata a v roce 1998 byla novostavba předána k užívání. Než však došlo ke zprovoznění, sídlili pracovníci

archivu v kancelářských prostorách, aby mohla stavba pokračovat. V této době putovala část fondu do **nově zřízeného Státního okresního archivu Jeseník** (putoval tam fond, který provenienčně patřil Jeseníku). I v tomto složitém období nebyl provoz archivu přerušen. Nynější budova patřičně splňuje všechny dané požadavky z hlediska dnešního archivnictví.

Státní okresní archiv Šumperk dnes sídlí na ulici Bratří Čapků 35 v Šumperku.

Nynějším ředitelem je **Mgr. Ladislav Míča**. Pan Míča je archivářem a archivním inspektorem. Dále zmiňme paní Janu Lněničkovou, pí. Lněničková je zástupkyní ředitele, archivářkou i archivní inspektorkou. Uveďme také paní Mgr. Hanu Turkovou, Pí. Turková pracuje jako archivářka, také jako archivní inspektorka. Ve studovně pracuje paní Alena Babuňková. Pí. Babuňková má na starosti i evidenci fondů.

Badatelna

má 9 badatelských míst, 1 počítač pro účely prezentace digitalizovaných archiválií a přístup na internet, 1 čtečka mikrofilmů, zásuvky pro připojení notebooků, skříňky, kde si badatelé mohou odložit své věci.

Knihovna při badatelně

Ještě je třeba neopomenout knihovnu, která je k dispozici badatelům. Jedná se o příruční knihovnu, kterou mohou badatelé využívat přímo při studiu archiválií. Najdeme tam česko-německé slovníky, encyklopedie, které badatelům usnadní jejich práci. Dále tam nalezneme regionální denní tisk, i jiné další zajímavé knihy. Badatelé mají možnost si vypůjčit odbornou literaturu. Knihovna je budována od roku 1954 a nalezneme v ní přes dvacet tisíc svazků. Odborná literatura se týká českých a světových dějin, archivnictví a PVH, právní vědy. Dále je zde beletrie vztahující se k regionu, diplomové práce vzniklé na základě studia v archivu. Publikace vydané v regionu. Jako zajímavost je k dobru uvést samostatnou knihovnu, která je tvořena z pozůstalosti vojáka, folkloristy a sběratele lidových písní Bohuslava Indry – přes tisíc svazků. Dále jsou zde knihovny jednotlivých far s mnohými vzácnými tisky.

Publikační činnost

- Archiv pravidelně vydává sborníky (Sborník č. 1,2,3,4,...). Každý sborník má jedinečný obsah. Například Sborník č.1.: Slovo úvodem; Archiv o sobě, Historie okresního archivu, Právě jsme uspořádali, Seznamte se s fondem, Převzali jsem do archivu, Články, Vzpomínky,...
- Publikace od Hany Jarmarové:
 - Můj dědeček byl legionář
 - Státní okresní archiv Šumperk (publikace shrnuje historii archivu od roku 1948 po současnost, popisuje pracovní náplň archivářů, fondy, služby archivu,...)

Co v archivu nalezneme

- Fotografie
- Kartotéky

- Kroniky
- Listiny
- Mapy a plány
- Pečetě
- Pečetidla
- Pozemkové knihy
- Veduty (pohled nebo výtvarné vyjádření pohledu na město)
- Video/audio

Fondy

- Fondy cechů
- Písemnosti farních a děkanských úřadů
- Spolky
- Fondy škol
- Fondy okresních úřadů
- Fondy Národních výborů a rad 1918
- Fondy z období okupace
- Fondy z období po roce 1945
- Osobní fondy - významné osobnosti ze šumperského okresu, například vlastivědný pracovník prof. Jan Březina (1877-1962), prof. Jan Havelka (1839-1886)
- Sbírkky

Digitalizace

Materiál tohoto archivu je postupně evidován a katalogizován v elektronických databázích. U dokumentů, které jsou digitalizovány, si je může badatel prohlížet ve vysokém rozlišení. Na stránkách archivu nalezneme odkaz na vyhledávací aplikaci Archivní Vademecum zemského archivu v Opavě. Zemský archiv v Opavě spustil tzv. Digitální archiv. Tato aplikace je zatím v testovacím provozu.

Spolupráce se školami

V archivu jsou běžně uskutečňovány exkurze základních a středních škol. Archiv spolupracuje s vysokými školami v Brně, Olomouci a Hradci Králové. Studenti z těchto vysokých škol zde mohou vykonávat povinnou praxi, tito studenti zde mohou čerpat z fondů za účelem zpracování ročníkové nebo diplomové práce.

Výstavnictví

Nelze opomenout ani výstavní činnost archivu, byť není velká. V roce 2001 byl archiv vyzván, aby se zapojil do tzv. Dnů kulturního dědictví. Tato akce se koná každý rok na začátku září. V počátku této akce měl archiv za úkol seznámit veřejnost s posláním a úkoly státních archivů, dále měl návštěvníkům ukázat druhy písemností, které jsou v něm uloženy. Každý ročník je zaměřený na jiné téma. Třeba v roce 2003 zde bylo téma „85. výročí vzniku ČSR“, v roce 2004 evropská bojiště 1. světové války, 2005 stavební a architektonické proměny Šumperka.

Zdroje: <http://www.archives.cz/zao/sumperk/index.php>